

бачення» від РФ, значною мірою інтегрувалася в тамтешній шоу-бізнес й отримала низку музичних премій. Але під час Майдану артистка повернулася додому й занурилася у вир доленосних подій, що згодом виплеснулося в її піснях. Анастасія відмовилася від «золотих тарілок», зароблених у Росії, активно виступає з концертами на Сході й надалі воліє не згадувати про «поребрик».

Тимчасом чимало її колег по сцені нічого ганебного у виступах у РФ не бачать. У принципі, це не заборонено. Гастролювати можна – будь ласка! А якщо це ще і приправити патріотичним соусом про українську музичну експансію, взагалі буде супер. Хай знають, що в Росії таких артистів немає. Вони – наші. Можна ще далі піти, сказавши, що вітчизняні виконавці мало не в лігві ворога заробляють грубі гроші, частину яких негласно жертвують на потреби фронту.

Проте щойно виникають підозри в подібній схемі, артист може миттєво втратити величезний ринок, якщо публічно не зречеться в «пособницькій хунті». Як це було у випадку з Іваном Дорном, який, виявляється, давав гроші для постраждалих від обстрілів у Маріуполі й не фінансував АТО. Та й війна для нього не війна, а так – сварка.

Хоч І. Дорн – не поодинокий приклад. Є ще Ані Лорак і Таїсія Повалій, які через свої необачні заяви, вважаєте, позбулися можливості спокійно гастролювати Україною. Можна говорити, що ти за мир, проти війни і взагалі поза політикою, але тоді треба бути послідовним і бодай утримуватися від виступів на святкових концертах до дня російської армії, котра в цей час окупує твою Батьківщину та вбиває твоїх співвітчизників.

За це українських артистів і люблять у РФ, використовуючи їх ще й із пропагандистською метою. Як доказ того, що в Києві окопалися радикальні націоналісти, яструби цькують голубів миру, зривають концерти популярних співаків, які просто мають іншу точки зору на події в країні, а Мінкульт складає «чорні» та «білі» списки (не) угодних. Таких опальних митців радо запрошують на ефіри російських ток-шоу, огортають їх увагою, демонструють розуміння й у такий спосіб красномовно доводять, що Росія любить тих, хто її любить. На поміч їм поспішають «хохлушки», давно осілі в Москві, які нині охоче грають роль потішних, злегка дурнувятих малоросок.

Водночас є артисти, які, не хизуючись своєю патріотичною позицією, скасували гастролі в РФ, хоч там у них залишилося чимало шанувальників. Вони, як, скажімо, гурт «Бумбокс», продовжують займатися своїм мистецтвом і в такий спосіб привертають увагу до питання українських політв'язнів, загатованих у російських тюрмах. І зовсім не вдають, що не помічають війни...

Їх досі кличуть виступати у Криму. Хлопці погоджуються, проте за умови, що зі сцени звучатиме гімн України і на заднику висітиме синьо-жовтий прапор (ясна річ, ніхто з організаторів концертів не стане так ризикувати).

Це позиція митців і громадян, а не шоу-бізнесових заробітчанин, які нібито перебувають над сутичкою. Справді, іноді краще жувати чи співати, ніж говорити. Однак усвідомлення такої простої істини багатьом знаменитостям, на жаль, не до снаги.

Михайло Наєнко

ЙОМУ НЕНАВИСНИМИ БУЛИ БУДЬ-ЯКА ЛЖА І БУДЬ-ЯКЕ БЕЗЧЕСТЯ

Володимир Короленко і фальсифікатори його творчості

На фальсифікаторів йому завжди «щастило». Насамперед тому, що він був типовим опозиціонером щодо влади. Будь-якої. Залишаючись демократом у душі, він гостро виступав проти різних насильств у владі «старої» російської імперії, не сприйняв він терористичних кроків імперії «нOVOї» – радянської, невдоволення також висловлював щодо не завжди зрозумілих йому деяких дій представників української влади в роки так званої громадянської війни. Тому до сьогодні він постачає «матеріал» для галасу і своїх, і чужих сепаратистів щодо України, точніше – кремлівських агресорів.

Аж до того, що Володимир Короленко міг би бути ненависником сучасної влади в Україні, яку ще чотири роки тому згаданий Кремль-агресор охрестив як «хунту». Недавня стаття одного промосковського сепаратиста з Харкова так і називається: «Короленко против хунты» [1].

Але про все по черзі.

Найбільшим противником Короленка був свого часу так званий «вождь світового пролетаріату» Ульянов-Бланк-Ленін. Його, між іншим, московський, традиційно ксенофобський, Інтернет-ресурс називає серед найвідоміших євреїв Росії – поруч із

Борисом Мойсеєвим, Максимом Галкіним та Аллою Пугачовою. Це тема інша, але вона є виплодом тих же імперських фальсифікаторів, що до останніх днів намагаються тримати великого гуманіста Короленка в лабетах фальсифікацій.

Щодо Ульянова-Бланка-Леніна... Із винятковою ненавистю про Короленка він висловився після ознайомлення з його статтею «Война, отечество и человечество» (написана 1917-го, але прочитана Леніним чомусь аж 1919-го року). Коментував він її згодом із різних приводів, а зміст тих коментувань зводився до одного: *«Не понимает он (Короленко. – М. Н.) задачи нашей революции. Вот они все так: называют себя революционерами, социалистами, да еще народными, а что нужно для народа, даже и не представляют. Они готовы оставить и помещика, и фабриканта, и попа – всех на старых своих местах, лишь бы была возможность поболтать о тех или иных свободах в какой угодно говорильне. А осуществит революцию на деле – на это у них не хватает пороха и никогда не хватит. Мало надежды, что Короленко поймет, что сейчас делается в России, а впрочем, надо попытаться рассказать ему все поподробней»* (див.: <http://lunacharsky.newgod.su/lib/lenin-i-lunacharskij/lenin-o-korolenko>). На роль такого «рассказчика» Ульянов-Бланк пропонував першого більшовицького наркома освіти Луначарського. Короленко, як відомо, написав шість листів Луначарському, у яких, м'яко кажучи, пропонував припинити червоний терор проти власного народу тодішньої імперії, але на жоден із них відповіді не одержав. Бо що відповідати, коли терор був головним козирем більшовизму в його ленінському розумінні, а Луначарський – один із перших його опричників.

Упродовж певного часу випадки Леніна проти Короленка вважалися «не модними» в проросійській політиці-публіцистиці і їх, позичивши в сірка очей, елементарно замовчували. Ця тенденція, із незначними винятками в часи «хрущовських» та «горбачовських» відлиг, збереглася, по суті, до останніх днів. У згаданій статті К. Кеворкяна з харківської підворітні та профашистської «Литературной газеты» ті випадки можна було б і згадати, бо ж ідеться в ній саме про період так званої громадянської війни 1917–1921 років, але Кеворкян мовчки обійшов їх (як і несприйняття Короленком «большевистского мятежа» в Петербурзі 25 жовтня 1917 року), а зосередився на більшовицьких на-

клепах про Українську Народну Республіку, яка з різними назвами (Центральна рада, Гетьманат, Директорія) проіснувала трохи менше згаданих трьох воєнно-громадянських років. Чи розуміє Кеворкян, що таке УНР, сказати неважко: свідомість його ні на крок не еволюціонувала за останню чверть століття; як була на рівні зомбованого совка, так на

тому рівні й застається. Надто: гуманітарної освіти Кеворкяну одержати не вдалося; він закінчив три курси Харківського технічного інституту з ухилом у бік сільськогосподарських граблів та молотарок, а потім почав працювати кореспондентом газети «Ленінська зміна» і так на тій «зміні» й законсервувався. Ось чому про УНР у нього залишилися виключно більшовицькі уявлення, які сформувалися, певно, на забутих написах на радянських плакатах та в блокнотах промосковських агітаторів. Він, наприклад, пише: *«О Короленко вновь надовго забыли, а на независимой Украине*

Володимир Короленко (1853–1921) – український письменник, журналіст, публіцист, громадський діяч

индугенцией писателю послужили малороссийское происхождение и полтавские корни. Как ни крути – своей. Однако сегодня – на фоне кровавых событий очередной „революции“ и войны – стоит освежить нашу память и перелистать страницы дневника писателя-гуманиста. Тем более что многие из них, как выясняется, более чем актуальны» (<http://www.lgz.ru/article/12-6546-24-03-2016/korolenko-protiv-khuny/>). Характерно, що слово «революция» Кеворкян у лапки бере, а «войну» залишає без лапок. Чому? Бо треба було б сказати, що воно ото за війна на українському сході та півдні, що її розв'язала саме улюблена для сепаратиста Кеворкяна Росія, намагаючись створити на українських землях здохлу давно Новоросію, а потім і всю Україну підгребти під себе і т. ін.

Та підійдімо ближче до власне Короленка. Харківський сепаратист не приховує, що для нього Короленко має не українське, а *«малороссийское происхождение»*; використовується, отже, термінологія померлої (ще царської) імперії, смерть якої із жалем, але визнають навіть найбільш запеклі російські назадники в розвитку історії. Один із найвідоміших трубадурів Кремля Жириновський і його ЛДПР (бо що в Кремля в голові, те в наркомана Жириновського на язиці, див.: «Путин спросил! Жириновский, что вы курите? Ржала вся Дума! // <https://www.youtube.com/watch?v=q584zWQw9hY>) із піною на вустах тужать за імперським царизмом і навіть пропонують замінити сучасне значення «президента» в Росії на якщо не «цар», то хоч би

«правитель», а сам «правитель» сучасної Росії Путін називає розпад радянської імперії «*крупнейшей геополитической катастрофой XX века*» (<https://ria.ru/accents/20160819/1474769420.html>). Коротко кажучи, для них усіх існує не Україна, а Малоросія ще в староімперському значенні. Новоімперське, тим часом, для них в'яжеться виключно в намаганні повної дискредитації будь-яких кроків до створення України як незалежної держави. Кеворкян, наприклад, зовсім не пам'ятає про існування в Короленка статті «Котляревський і Мазепа», де Володимир Галактіонович дуже прозоро показав значення для української історії обох цих діячів-постатей і прихильно наголосив на значенні для розвитку української мови галицьких інтелігентів, які з'їхалися на відкриття пам'ятника Котляревському в 1903 році, домоглися виступів своїх українською мовою, тоді як українцям із підросійської України це було категорично заборонено. Перехитрив їх лише один – Михайло Коцюбинський, який, аби виступити українською мовою, записався галичаном. Кеворкян цього не помічає, зате знаходить у записках Короленка, що він мову галичан називає «галичанським жаргоном». Таке в Короленка, звичайно, є, але тут слід розуміти ставлення Короленка до чистоти власне української мови, яка інколи справді страждала від нав'язування їй деяких галицьких слів, котрі були не власне українськими, а запозиченими в сусідніх Польщі, Чехії чи навіть Угорщини. Проти цього виступали, зокрема, укладачі українського правопису 1928–1929 років, і це треба розуміти: в кожній мові бувають подібні прецеденти, зокрема і в російській, якій так вірно служить харківський перевертень (судячи з типу мислення – неандертальського «происхождения»). Він навряд чи розуміє, чому до боротьби з латинізмами свого часу закликав навіть згадуваний «вождь пролетаріату» Бланк-Ульянов, а ця боротьба в ній (російській мові) стає періодично навіть предметом обговорення в Кремлівській думі; зрештою, чому російські філологи досі не можуть зрозуміти, чому в них «пол юбки» пишеться окремо, а «секс-бомба» через дефіс. «Кино и немцы» – як сказали б післявоєнні фільми про «нелепое» зображення боїв есесерівських вояків із гітлерівцями...

Найбільш драгливим питанням для імперської та новоросійської пропаганди були й залишаються так звані «єврейські погроми» петлюрівської армії. У щоденникових записках Короленка теж про це згадується. Зокрема такими словами: «*Вчера в вечернем заседании думы Ляхович сделал разоблачение об истязаниях, произведённых над совершенно невинными и непричастными даже к большевизму жителями. Тут были евреи и русские... От 3 до 6 час. вечера убивали всех евреев, живших в еврейских кварталах. Половина евреев, живших в еврейских кварталах. Половина евреев, живших в еврейских кварталах. Половина евреев, живших в еврейских кварталах. Половина евреев, живших в еврейских кварталах.*» [1]. Характерне тут не дуже акцентоване поєднання «єврей-

и русские», яких, виявляється, хтось там громив однаково. Короленко це не коментує, а лиш натякає (разом із депутатом Думи), що йдеться нібито про Петлюру і саме про його «єврейські погроми». Цю тодішню вигадку імперської пропаганди, як відомо, підхопило найбільш агресивне єврейство і саме їх радянська охрнка використала для того, щоб знищити Симона Васильовича Петлюру. Це зробив, як знаємо, єврей Самуїл Шварцбард, котрий став лише знаряддям у руках компартійного ЧеКа в 1926 році. Істинна правда про все це стала відомою трохи пізніше за 1926 рік, а в самій Україні її знали ще й у часи згадуваної громадянської війни. Річ у тім, що тодішні «єврейські погроми» чинило з найбільшим апетитом так зване «освободительное общество» генерала Денікіна [3, с. 208] із його «золотою молоддю» [2, с. 301], а звернути ж було на кого: на армію головного отамана Директорії Симона Петлюри. Де вже їм було знати (а тим більш – «неандертальцю» Кеворкяну), що Симон Петлюра був найбільшим противником тих «погромів» і навіть спеціально замовив Степану Васильченкові оповідання, в якому б було показано, що євреї – такі ж самі, як і всі інші нації, а отже ставитися до них слід відповідно. Такий твір із назвою «Про жидка-Марчика – бідного кравчика» С. Васильченко справді написав, і – окремо роздрукованого – його у вигляді брошури було поширено в усій українській армії під орудою Симона Петлюри. На жаль, судді-засідателі, які виправдали Шварцбарда за вбивство Петлюри, до уваги це оповідання С. Васильченка і того, що написане воно було саме за пропозицією політика, не взяли.

Найчастіше в пасквілі Кеворкяна згадується (переважно в лапках) українська «революція гідності». Проти неї, мовляв, у різний спосіб застерігав ще Короленко. Він (це вже я від себе кажу), виступав, зокрема, проти втягування в політичну боротьбу недостатньо досвідчених молодих людей. За його висловом – це «*скороспелки*», які в боротьбі за абстрактну чи й свідому свободу «*ничего не понимают*», пристають до різних угруповань і чинять насильства нарівні з дорослими. «*Да это же о нынешней Украине как будто написано!* – вигукує Кеворкян. – ...*Выпускники „школы скороспелок“ и сегодня в авангарде так называемой революции достоинства. По стране шляются стаи вооружённых молодых людей со своим видением „справедливости“, в камуфляже с нашивками всяческих батальонов*». Тут, можливо, Кеворкян частково й має рацію (різні вияви насильств, чинених не завжди контрольованими угрупованнями, – це намул під час будь-яких війн), але до чого тут Короленко? Таким «намулом» сповнений мусульманський світ, у самій Росії індивідуальний та загальнодержавний терор став аж ніби нормою буття, то в цьому що – теж звинувачувати Короленка? Хто вбив Політковську, чому розстріляний Немцов,

якими радіаціями знищено Литвиненка, або чому кремлівський фашизм так «рьяно» ненавидить опозиційні зібрання на Болотній площі в Москві... Подібні запитання можна й далі нанизувати, позаяк кремлівський замовник їх той самий. Цупко тримаючись за свій трон, він нищитиме всіх, хто хоч на крок наблизиться до нього, бо, як казав Короленко, «не считаєт „грехом“ служить торжествующей лжи и бесчестию». В кожному з подібних випадків Короленко ніяк не змовчав би, хоч навряд чи тотальна цензура сучасного кремлівського диктаторства дала б можливість йому щось сказати публічно. Але й мовчання його було б гучнішим за воляння. Бо він, як казали його сучасники, остання совість Росії...

Кеворкян, звичайно, має право на своє тлумачення будь-яких думок не тільки наших сучасників, а й класиків. Хай би висловлював їх на здоров'я, але навіщо друкувати все те в такій коліській шанованій газеті, як «Літературная...»?.. Перо Короленка досі не заржавіло, і йому було б що сказати з цього

приводу. Він би, не задумуючись, підтримав, наприклад, найновішу пісню Кубанського народного хору, у якій сказана найточніша правда про бандитське загарбання Росією Криму, окупований Донбас, про гумконвої, які везуть у Донбас гармати й патрони, а назад – по двісті цинкових трун з убитими солдатами. Є там і такі слова (автор Мірко Сабліч): «...ради большой кремлёвской лжи! / На конмы ставим свою жизнь ради больной кремлёвской лжи...»

Література

1. Кеворкян К. Короленко против хунты / Константин Кеворкян // Литературная газета. – 2016. – 24 марта.
2. Косинка Г. Гопачна шантрапа: «...Рятуйте нас від денікінської „золотої“ молоді» / Григорій Косинка // Григорій Косинка. Гармонія : оповідання, публіцистика, спогади про Григорія Косинку / Г. М. Косинка ; упоряд. Т. Мороз-Стрілець. – К. : Дніпро, 1988. – 608 с.
3. Салига Т. Вогонь, що не згаса... / Тарас Салига. – К. : Либідь, 2017. – 640 с.

Тетяна Горицвіт

ЄВРОСОНЯШНИКИ

Есе

Вони стоять усі однакові: піднялися до однієї й тієї ж самої висоти, мають голови ідентичного діаметра, їх об'єднує заціпеніле збайдужіння і приречене очікування того дня, коли їх усіх зітне ніж комбайна. Потому з них витрусять зерно, вижмуть із нього олію і відправлять цей товар у Європу. Хіба не честь і хвала їм – вони ж бо становлять чи не найбільшу частку в експорті України до країн Євросоюзу?!

Ці сучасні соняшники, продукти гібридизації, спеціально виведені так, щоб бути стійкими до визначеного переліку гербіцидів і легко надаватися до механізованого збору, нагадують мені яничарів. Як найманці, що безсуперечно дотримувалися всіх приписів бусурманських зверхників, ці соняхи не опираються зрівнюванню, вони слухняно згоджуються, щоб їх зробили зручною у використанні сировиною, вони – вірні піддані стандартизації. Як справжні запроданці, вони не заперечують, щоб їх називали іноземними іменами – Дінара, Таміш, Рімі, Олівер, Драган, Атгіла, Ауріс, а то й зовсім не по-людськи – HC-SUMO-2017, HC-X-2063, HC-X-6042, HC-X-498 SUMO, чи аж надто недобре-лиховісно – Армагедон¹. Їхні заслуги – витримувати

обробку хімікатами суцільної дії, бути стійкими до вилягання й невразливими до шкідників та грибкових захворювань. Ніхто вже не очікує від новосортних рослин, що ті видзвонюватимуть пісенні гімни сонцю, прихиляться серцем до людини, коріння якої, як і їхнє, – у цій землі. Вони просто беруть усе з неї – випивають її соки, висмоктують поживні речовини, виснажують її, щоб, дозрівши, пройти перевірку і віддатися за кордон.

А втім я пам'ятаю, що соняшники були зовсім іншими. Міська дитина, я не часто бувала в селі, однак мої найяскравіші спогади з таких відвідин – саме про соняшники. Вони росли в бабусі на городі й на полі за селом. Вищі й нижчі, більші й менші, ідеально круглі й дещо еліптичні, а то й неправильної форми – ті соняшники і справді були як різні-різні люди: розхристані й аристократичні, вишукані, омیتі россою й запилюжені-занедбані, ідеальної статури й недолугі. Саме серед тих соняшників зустрічалися годувальники й поети, практики і філософи. Це *ті* соняшники зачудовувалися, побачивши сонце, і просилися в нього прокататися на велосипеді².

¹ Усе це справжні назви сучасних гібридів.

² Точнісінько так, як у «Баладі про соняшник» Івана Драча.